

משעב דבר

אין להכריע בשום פנים ואופן על פי הכתוב כאן הלכה למעשה

תשובה ל"כתב חידה"

מי אני: "הושפט" [בן אָסאָ וְעֹזֵבָה, ואבי יוֹנָם, מלך יהודה].

שמיני בשרה שהעמיד זקני נחשבת –
שיהושפט היה השמיני בין המלכים שיעקב זקנו העמיד מרועו.

שיהושפט היה מלך יהודה, דכתיב (מ"א ט"ו כ"ד): "ויִשָּׁכַב אָסָא עִם אֲבִיתוֹ וַיִּקְרַב עִם אֲבִיתוֹ בְּעִיר דָּוִד אֲבִיו וַיִּמְלֶךְ הַיְהוֹשֻׁפֵּט בְּנֵה תַחְתִּי".

ויהושפט היה מזרע יעקב, פשוט, דהיה מלך יהודה, ואף יחסו נכתב בפסוקים כי הוא בן מזרע מלכות בית דוד, דוד נכתב יחסו עד ליהוד בן יהודה בן יעקב, כדכתיב (רות ד', י"ח-כ"ב): "וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרָץ פְּרָץ הוֹלִיד אֶת חָצֹרֹן. וַחָצֹרֹן הוֹלִיד אֶת רָם וְרָם הוֹלִיד אֶת עֵמִיקָב. וְעֵמִיקָב הוֹלִיד אֶת נַחֲשֹׁן וְנַחֲשֹׁן הוֹלִיד אֶת שְׁלֹמֹה. וְשְׁלֹמֹן הוֹלִיד אֶת בָּעֶז וְבָעֶז הוֹלִיד אֶת עֹזֵבָד. וְעֹזֵבָד הוֹלִיד אֶת יֵשׁוּשׁ הוֹלִיד אֶת דָּוִד".

ויעקב זכה להעמיד מלכים רבים מזרועו, ויהושפט הוא השמיני שבהם, שכן סדר מלכי בית ישראל הוא, שאול, איש בושת, דוד, שלמה, רחבעם, אביה, אסא ויהושפט השמיני, וכפי שחז"ל מנו את שמנות המלכים הללו הנחשבים כפי שיעקב העמידם מזרעו וכדלהלן.

ואת ביטול שררת המורשים השלמתי –
שיהושפט במלכותו השלים את ביטול שררת מלכי אדום שהורישו המלכות בה לזו.

שלאדום היתה שררה מיוחדת של שמונה מלכים¹ כדכתיב (בראשית ל"ו, ל"א-ל"ט): "וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ מִלְכָּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. וַיִּמְלֶךְ בְּאֲדוֹם בְּעָלֶ׃... וַיָּמָת בְּעָלֶ׃ וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו יוֹבָב... וַיָּמָת יוֹבָב וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו חֶשֶׁם... וַיָּמָת שֶׁשֶׁלֶ׃ וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו חֲדָד... וַיָּמָת חֲדָד וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו שִׁמְלֹחַ... וַיָּמָת שִׁמְלֹחַ וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו שָׂאוּל... וַיָּמָת שָׂאוּל וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו בְּעַל חָנָן... וַיָּמָת בְּעַל חָנָן... וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו הֶדְד־...".

ושמונה מלכים אלו התייחדו בכך שהשלימו² את המלוכה ונחשב כאילו הורישו³ את המלוכה לזו, והיינו שכל אחד מהם מת על מיתתו, ולא מרדו בו בחייו והרגוהו, כמו שכתוב על כל אחד מהם, "וַיָּמָת... וַיִּמְלֶךְ תַּחְתָּיו".

ואמנו פשוט הוא כי אל היתה כאן ירושה מאב לבנו, כמפורש בקרא שכל אחי מלך אחר וממקום שונה, ולא העבירו המלוכה בירושה ממש, וכפי שדרשו בעז"ו א' אודות רומי היא אדום: "ומי מתקמ מלכא בר מלכא, והתני רב יוסף, (עובדיה א' ב') הנה קטן נתימך גְּבוּיָם, שאין מושיבין מלך בן מלך...". וכפי שכתבו זקנים שם: "מכאן שאין מעמידים מלך בן מלך...". ובמושב זקנים שם כתבו: "שהרי בכל אלו המלכים אל תמצא שמלך הבן אחי האב, אלא כל אחד מעין אחרת, ולכך הזכיר העיריות": ובתוספת דברים כתב הרד"ק שם: "...והמלכה לא היו מלך בן מלך, אלא שהיו מולכים עליהם מלכים ממקומות אחרים לפי התגברות אנשי המקומות ההם".

והנה פשוט מקרא זה צריך לתמוך, על איהו תקופה נאמר שכל באדום רק שמונה מלכים, דאם ללמד את הפסוק כפשוטו דהוא על תקופת שאול או דוד שהיה מלכים בישראל, הרי במשך הדורות הללו עמדו לאדום כארבעים מלכים מלבד שמונה אלו הנוזכים, וכך הקשו ראשונים רבים. וביארו דכוותה הכתוב לִפְנֵי מֶלֶךְ מִלְכָּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל, היינו קודם מלכות משה רבינו שנחשב כמלך על ישראל, כדכתיב (דברים ל"ג ה'): "וַיְהִי בִישׂרוֹן מֶלֶךְ...". וכפי שכתב האבע"ז שם: "והאמת שפירוש לפני מֶלֶךְ מִלְכָּ, על משה מלך ישראל...". וכע"ז כתב הרשב"ם שם: "לפני מֶלֶךְ מִלְכָּ. לפני משה שהושיע את ישראל. כל שרי עם ועם קורא מלך, כי עד דוד מצאתיו בייסוּפין אחרי אילו המלכים, קרוב לארבעים

מלכים וקובי שמות זה אחר זה", ובדומה כתבו עוד ראשונים, וע"ע בחזקוני שם.

אכן חז"ל דרשו בפסוק, דבא ללמד על התגברות כח יעקב על עשו הרשע, בכך שבתחילה העמיד עשו שמונה מלכים הללו, ואחריהם וכנגדם העמיד יעקב מזרועו שמונה מלכים שעל ידם גבר על אדום וביטל מלכותם, וכדאיאת בב"ר פ"ג ב' א': "ר' יהושע בן לוי אמר, זה (לעשו הרשע) העמיד שמונה, וזה (ליעקב אבינו) העמיד שמונה. זה העמיד שמונה, בלע יובב חשם הדד שמלה שאול בעל חנן הדד. וזה העמיד שמונה, שאול ואיש בושת דוד שלמה רחבעם אביה אסא יהושפט...". ובתוספת דברים פרש"י שם: "וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים וְגו', שמנה היו, וכנגדו העמיד יעקב ובטל מלכות עשו במימהם, ואלו הן שמונה, ואיש בשת, דוד, שלמה, רחבעם, אביה, אסא, יהושפט. ובמי יורם בנו כתיב (מ"ב ח' כ'), וַיִּמְנִי וַפְּשַׁע אֲדוֹם מִתַּחַת יַד הַיְהוָה וַיִּמְלְכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ, ובמי שאול כתיב (מ"א כ"ב מ"ח), וַיִּמְלֶךְ אִין בְּאֲדוֹם נֶצֶב מֶלֶךְ...".

ועל לפי דבריהם מבואר, כי יהושפט שכאמור היה השמיני בין המלכים של שהעמיד יעקב זקנו, במלכותו השלים את ביטול שררת שמונת מלכי אדום כל הימים הללו, מאז שאול שלחם בהם דוד שמלך ושלט עליהם, ולכך לאחר מות יהושפט כשהופסק ביטול מלך אדום, חזרה להם השררה וכפרש"י וכפי שנתבאר.

מחמת מסורת האבות שקיבלתי ואחזתי –
שמחמת מסורת האבות שקיבל יהושפט ואחז בה, נהג כדהלן.

שיהושפט קיבל מסורת מאבותיו בענין סיגנון הנבואה, כדאיאת בסנהדרין פ"ט א': "אמר ליה (-היושפט לאחאב), כך מקובלי מבית אבי אבא"⁴. סיגנון אחד עולה לכמה נביאים, ואין שני נביאים מתנבאים בסיגנון אחד". ופרש"י שם: "סיגנון. דבר מליצות של רוח הקודש; עולה לכמה נביאים. נכנס בלבם, לזה בלשון זה ולזה בלשון זה, והכל אחד; ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד. בלשון אחד...". וביאר המהר"ל בחידושי אגדות שם: "סיגנון אחד וכו'. פירוש, אפשר לומר כי יהיו ב' נביאים מתנבאים בסגנון א', אבל אין מתנבאין בלשון אחד, כי כמו שהנביאים מחולקים בעצמם כך מחולקים הם בלשון, שאין הלשון של זה כמו זה. אבל הנבואה שהשם יתברך מראה להם, היא נבואה אחת לגמרי מבלי שניו, רק כשהם מתנבאים להוציא הנבואה מן הכח אל הפעל הם מחולקים, כי אין לשון זה כמו זה כפי אשר המדברים מחולקים וזה מבואר".

ובתוספת ביאור כתב הכלי יקר (מ"א כ"ב כ'): "כי נביאי האמת והצדק, כל אחד ואחד ישיג כפי שיעור הכוונה בל בדמה בשמקל, ולזה יתחלפו לשונם בהתחלפות מעשיהם והנחונם, כי ה' יתברך אל ימצא בנקל לכל מבקש, אלא באגר שלים ובהנהגה גדולה, כדכתיב (דברים ד' כ"ט), וקִצְּצַתְּ בִּי תִדְרָשׁוּן בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ. אמנם סטרא אשכד דמאסבותא (-הטטהא), במציאה עצמה לכל פתי שוגה משהה בהכנה כל דהוא, ולזה בהנחת נביא השקר בטומאתם חלה עליהם יחדיו בסגנון אחד ולשון אחד, כי עלמ המהמ חיול עליהם רוח עוועים" ורוח שקר, כי הוא ממציא עצמו לחטאים והפסעיים...".

ויהושפט אחז המורשים זו אשר שמחמת טען כי כל הנביאים שעמדו לפניו והתנבאו בסגנון אחד, נביאי שקר המה, וכדהלן.

לבעלי הכוזב המרובים להאמין מיאנתי –
שמחת אחיותו של יהושפט במסורת האבות, היאן להאמין לנביאי השקר הגם שהיו מרובים.

שיהושפט מיאן להאמין לבעלי הכוזב המרובים מחמת מסורת אבותיו, כפי שדרשו בפסוקים (מ"א כ"ב, ב'-ז', וכע"ז דבה"ב ח"ח): "וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית וַיְרֶד הַיְהוֹשֻׁפֵּט מִלְכָּ וַיְהִדֶה אֶל מִלְכָּ יִשְׂרָאֵל... וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ הַיְהוֹשֻׁפֵּט הַחֶלֶק אֶתִּי לַמַּלְחָמָה רַמַּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר הַיְהוֹשֻׁפֵּט אֶל מִלְכָּ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹי כְּעִמִּי כְּעַקְפֵּי כְּסוּסֵי כְּסוּסֵיךָ... וַיֹּאמֶר הַיְהוֹשֻׁפֵּט אֶל מִלְכָּ יִשְׂרָאֵל דַּרְשׁ

גאבור אשאר להגרסתו קליון זה קאבוד אשפר

גאָ כּוּיִם אֶת דְּבַר ה'. וַיִּקְבַּץ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַנְּבִיאִים פְּאָרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם הַאֲלֵךְ עַל רַמַּת גִּלְעָד לַמַּלְחָמָה אִם אֶחָדֶל וַיֹּאמְרוּ עֲלֵה וַיְהִי אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ. וַיֹּאמְרוּ הַיְהוֹשֻׁפֵּט הַאִין פַּה נְבִיאֵי לה' עוֹד וַיְדַרְשֵׁה מֵאוֹתוֹ".

והנה דברי יהושפט אל אחאב מלך ישראל צריכים הבנה וביאור, דאחר שביקש לדרוש את דבר ה' והיהם קבץ עבורו ארבע מאות נביאים שכולם אמרו לו כי דבר ה' שילך למלחמה וז יוצח בה, מדוע ממאן לקבל את דבריהם ושואל עוד אחר נביא לה' לשמוע את דבריו.

ואכן דרשו חז"ל כי יהושפט מיאן להאמין לנביאי השקר⁵ הרבים הללו, הגם שלא הכירם במעלליהם הרעים⁶, אלא מכח מסורת אבותיו אודות סיגנון הנביאים המורה שכל ארבע מאות הנביאים הללו, אינם אלא נביאי שקר, וכדאיאת בסנהדרין פ"ט א': "...והיושפט הוה התם, וקאמר להו (-יסוד זה אודות סגנון הנביאים המלמד כי כולם דברו שקר). דכתיב, וַיֹּאמֶר הַיְהוֹשֻׁפֵּט הַאִין פַּה נְבִיאֵי לה' עוֹד [וַיְדַרְשֵׁה מֵאוֹתוֹ]. אמר ליה (-אחאב), הא איכא כל הני. אמר ליה (-היושפט), כך מקובלני מבית אבי אבא, סיגנון אחד עולה לכמה נביאים, ואין שני נביאים מתנבאים בסיגנון אחד". ופרש"י שם: "...ואלו כולן לשון אחד היו אומרים, דכתיב"ז הנה נא כל הנביאים אומרים פה אחד טוב".

ואחר יסוד מסורת זו שהנבואה נמסרת לנביא באופן אחד והוא צריך לאומרה בסגנונו ועל כן אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחר, מוכח כי כל הנביאים הללו נביאי שקר המה, וכפי שביאר המהרש"א בח"א שם: "העינין כשמכוונין לסיגנון אחד, בוודאי שכינוי לכל בידא לומר שקר, וכהאי גוונא אינתא בירושלמי (סנהדרין פ"ג ה"ח, ה"ז ב') לענין עדות, כד הוה חמי סחדי מכוונין, הוה חקר. וכד הוה חמי הכן והכן הוה מכווין. ועל בטור ח"מ ס' כ"ח"ו דר"ק".

אכן יש לציין, כי הגם שבתחילה מיאן יהושפט לקבל את דברי מאות נביאי השקר וביקש לשמוע את דבר ה' ביד נביאו, ואחאב הביא לפניו את הנביא 'מִיְקִיָּהוּ בֶן יִמְלָה', שאמר בפניו את הנבואה על המלכת הצפויה במלחמה (מ"א כ"ב, ט"ו-כ"ג), בכל זאת, כאשר נביא השקר "קִיְּהוּ בֶן יִמְלָה" הנה אלא דבר אלוהי נביא ה', ואף המלך חורה להשימו בבית הכלא, נמשך אחרי דברי נביאי השקר והסכים ללכת עם אחאב למלחמה, כדכתיב (שם כ"ט): "ויַעַל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשֻׁפֵּט מֶלֶךְ יְהוּדָה רַמַּת גִּלְעָד", ובה אירע כדהלן.

אכן שיטת האברנבלל בספר מלכים, כי יהושפט הלך למלחמה למרות דברי הנביא, זאת משום ששמע כי לא יארע לו דבר, וגם רצה לעמוד דביכורו מננו משמע כי יצא עמו למלחמה, שכתב: "אמנם יהושפט עם היותו ראי את ה', הנה לא האמין בדברי הנביא ועבר על נבואתו ועלה למלחמה, לפי שראה בדבריו שלא יעד רעה כי אם לא אחאב לבדו, באמרו (שם י"ז), כְּצֹאֵן אֲשֶׁר אִין לָהֶם רֵעָה, וואמר (שם כ"ג), וַיְהִ דָּבָר עֲלֵיךְ רָעָה, וואמר (שם י"ז), וַיִּשְׁנֹבֵי אִישׁ לְבִיתוֹ בְּשִׁלּוֹם, גַּיְוִה מֶלֶךְ אֹרֶם אֵת שָׂרִי כִי לֹא יִלְחַמְנוּ עַל יַעֲלֵה לַמַּלְחָמָה, גַּם שִׁבְרָה מֶלֶךְ לַאֲחָאב (שם ד'), כְּמוֹי כְּמוֹךְ כְּעִמִּי כְּעַקְפֵּי, ולכן הוצרך לעלות לשמה, ולא עבר אן על דברי הנביא ומצותו".

בעקת לה' ברוג האחרון מיתיה ניצלתי –
שבמהלך המלחמה בקשו להרוג את יהושפט, וברגע האחרון זעק לה' וניצל מיתיה.

שכאשר יהושפט החליט לצאת למלחמה על ארם יחד עם אחאב, וכדכתיב (מ"א כ"ב כ"ט, וכע"ז" בדה"ב י"ח כ"ח): "וַיַּעַל מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וַיְהוֹשֻׁפֵּט מֶלֶךְ יְהוּדָה רַמַּת גִּלְעָד", באותה עת היתה העתידור בלב אחאב פחד כי תתקיים בו נבואת מלכיו על נפילתו במלחמה, על כן חשב כי יוכל להתחכם להצלל, ולכן התחפש ולבש בגדי עמי פשוטים שלא ניכר בהם מלכותו (שם ל'), ועם ציאת ארם למלחמה עליהם, גזיה מלך ארם את שריו כי לא ילחמו על ישראל אלא רק עם 'מלך ישראל' שיהרגוהו, ורש"י דבה"י והמהר"י קרא במלכים ועוד ביאור, משום שנודע לו על ידי מרגליו דברי

^[1] בידו מֵאֲבִיָּה אֲבִי אָסָא אֲבִי, ומסתבר לשון 'מבית אבי אבא' היינו מדורות הקדמים יותר

^[2] ויחכו והכוונה על זקנו מדורות הרבה, הוא דוד המלך, וכעין מה שנאמר על חזקיה שהיה מזרועו דורות רבים אחריו, שאמר לישעיה הנביא (ברכות ז' א'): "כך מקובלני מבית אבי אבא, אפילו חרב בית מואח על צאורו של אדם, לא ימנע עצמו מן הריבא והחיים", ושם פרש"י, "והכוונה על דוד המלך. ואמנם אפשר לחלק, כי לא ינבא קבלתו זו על חזקיה, רש"י הביא לה מקור מהנאמר אצל דוד זקנו, אלא לנבי ענין מסורת הנביאים וסגנונם, צריך להביא ראיה כי אכן מדובר במסורת מבית דוד זקנו, כי לעולם יתכן וקיבל מסורת זו בשם אחד מאבותיו ולא דווקא דוד המלך

^[3] אכן במקום נוסף מצאנו גם לשון דומה, וגם שם פרש"י דהוא על דוד המלך, והוא במעשה הדגורל של עכנא שנתחלקו לו רבי אליעזר ורבן גמליאל בב"מ ז"ט ב', שציאת שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מלובלין שם שבת דר"ח], בהנחת דבריו ש"י, "כי הכוונה בשמך כן מדברי דוד בספר התהלים, וכפי שם אודות 'אימא שלום' אחאב רבן גמליאל אשת רבי אליעזר, שאמרה לבעלה: "כך מקובלני מבית אבי אבא, כל השערים נגללים חוץ משערי אונאה". ופרש"י שם דהיינו דוד המלך: "מבית אבי אבא. מבית אבי המשפחה, שבת נשיאים היתה, והם מביא דוד". ובפשוטו דברי התוס' שם ד"ה מבית [ויכנסית וביאר המהר"ם מ

סיפור ושאלה בצינו?

אזכור אג בני המשפחה לייחוד הפנה אג פרז!

לכל יהודי ויהודי וכל מצב ומצב יש את הנסיבות המותאמים בדיק עברו, כפי התנאים הסביבתיים שחננו ה', המשפחה שקיים או עדיין, וכל שאר הפרטים מסביב, עם מצבו הכספי וכוחותיו הפיזיים והנפשיים, ואם זוכה לעמוד איתן בנסיבות ולעשות רצון קונו וחפץ צורו, הרי שבעבור זאת נוכל חיים העולם זה שמחים ומאושרים, וזאת מלבד חלק השמור הנוצור לעולם ולעולמי עולמים ולצנח נצחים.

פעמים שיהודי זוכה להגיע לפסגה מסוימת מבחינה הנהלה ושררה, וה' חפץ לכווננו ולבודקו אם אכן מעשיו המה לשם שמים כפי שמשנע את עצמו, או חלילה רק למטרות התפארות ושליטה על אחרים, והבדיקה בדרך כלל היא, אם מנסה לעזור ולסייע באותו מקרה כפי רצון ה', או שיש לו את הכללים הקבועים שלו, בעבורם נמנע מלעשות את אשר בכוחו וביכולתו, ובכך כשל בנסיבותיו, ועומים, כאשר זוכה, מבין אחרים שטונו ומנסה לתקנו. ויש גם כאלו שבתוככי ליבם יחשבו כי מעשה זה אכן מהווה עבורם זכות גדולה ועצומה, וכאשר יגיע העת והזמן בו יגיעו למסור דין וחשבון על מעשיהם, הרי שיחרה להם עד מאוד על כך, ויבשרו מלרוע את שערות ראשם על כשלונם הלזה בו הפסידו נצח נצחים

*

אהבתו הרבה והעזה של ר' צבי תורה, ניכרה היטב מבין שקידתו העצומה בלימודה ושקיעותו בה בכל עת, כאשר זה שנות דור, מאז היותו לבחור בישיבה זוכה לטעום מנועם מתיקות התורה, דבק והתאהב בתורה הקדושה ולימודה, ובנה את אורחותיו כאשר הציר המרכזי של חיו המה סביב האפשרות להוסיף בעולם יגיעותה, ויש שמע עד מאוד על כל רגע ורגע שזוכה לעסקו בתורה, בה רואה ומרגיש את מושו חייו ושמתו הרבה והעצומה.

עשירותו המופלגת של ר' צבי בתורה וידיעתה, ברבבות אלפי המצוות העצומות שזוכה להוסיף ולכונס לאוצרותיו בכל יום בלימוד תיבות התורה, שכל תיבה בתורה היא מצוה בפני עצמה, ואף בברכת ה' עליו שזוכה כי רוב שעות יומו נמצא בפועל בתוככי האלה של תורה, מלבד מה שלא הביאה אותו לתחושה של רויה ושוכה כפי שמבקש היצר הרע הריצה להרפות את ידי לומדי התורה ממנה, אלא פעלה בדיקו להיפך, גרמה לו לצמאון מוגבר להוסיף עוד בלימוד התורה ויעוסקה, לחוש כי טוב סחרה מכל סחורה.

רדיפתו ותשוקתו זו של ר' צבי להרבות בעסק התורה בכל עת וזמן, דמתה להנהגת הסוחרים הגדולים והעשירים, שכל אחד מהם, כבר איש וכנס מעות לרוב, ועם כל זאת אינו מוצא לנפשו מנוח במה שיש לו, אלא בכל עת מבקש להרבות ולהכפיל את ממונו עוד ועוד, הגם שהוא כבד בשיעור העצום אשר גם אילו יזכה ויחיה אלף שנים יסיפק עבורו כל צרכיו, בכל זאת נפשו אינה יודעת שובעה ומבקש להרבות את מעותיו, הגם שאין בכך שום תועלת וסופה של ממונו זה שילך להבל ולריק והלביא את יושי'.

לדי מצה ומריבה. שונה מכך לחלוטין הנהגתו של אוהב תורה והעוסק בה בכל עת, ושברדיפתו התמידית להרבות תורה ועמלה, מוסיף לזכויותיו עוד ועוד, ובעבורם יזכה לשכר מרובה ומעלה עצומה בעולם שכולו טוב ולצנח נצחים.

מסיבות אלו של אהבה ורדיפה אחר תוספת לימוד תורה וחפצו לעסוק בתורה בכל העתות והזמנים, בכל אותם מקרים מדומים שנצרך להפסיק מעיסוקו בתורה מחמת דברים הכרחיים, הגם שמצוה הוא להפסיק עבודתו וזהו ברור וחפץ יצורו, בכל זאת, חש כאב בכל נימי ליבו על ההכרח להפסקה והפרעה זו, ותרו ומחפש את האפשרות הראשונה של 'יחזור לתלמודי', וממהר ולעשותה בשמחה בטוב לב וברוב אושר וסיפוק עצום.

באורחות חיים נעלים אלו זכה ר' צבי לגדול בעצמו ואף לגדל ולחנך את ילדיו הרבים שחננו ה', לשמוח בקיומה של כל מצוה ומצוה, לעשותה שלב שלם, ויחד עם זאת, לחוש בתוספת אושר והנאה בכל פעם שזוכים ללמוד את התורה ולשקוט בחיותיה, ולראות בעסק התורה את מושו החיים ותקוותם ומטרותם, וכמקור יחיד לסיפוק רב ופסגת ההנאה המשמאלים את הלבבות, ובעקבותיהם לחיים שמחים ומאושרים, כשזוכים לעשות רצון קונו ובוראו בלבב שלם.

*

מאורעות החיים והתפוכותיהם לא ידילו מעל ר' צבי ומשפחתו, ולאחר יתור ממחצית שני יובל בהם עיקר עבודת ה' שלו היו בתוככי בית המדרש, ולהוסיף לגדול בתורה ולהרבות בעסק התורה רוב עמלה, התחילה תקופה חדשה של מסלול אחד בעבודת ה', כאשר ה' יאשר בנסיון היסורים העטוף לישראל, במחלתה של רעייתו, אשר מחמתה נבצר ממנו להטיל בכל עיניו הבית בהם עסקה כל הימים, וכך נפל על ר' צבי עולו של הבית והטיחול ברעייה החולה ובשאר הילדים, ועמו גם יחד הצורך בהשגת המעות הנדרשות לקיומו של הבית.

אם עד לאותם ימים היה ר' צבי בטוח כי הוא מבין מהו עולו של בית ועל כך הינו מכיר טובה לבני ביתו שיעורו ראוי, באותה תקופה של נסיון העוני והיסורים, כאשר החל לטפל בעיניו הבית, גילה לפתע כי מדובר בעול כבד ורוב החולש על כל היממה, ואכן אריה הרעיה התוספת בהכרת הטוב על כל מעשיה הטובים ופעולותיה הברוכות במשך כל השנים עד שהגיעה למצבה הלזה, בו תחת ניהולו של הבית ועשייתו כל צרכיו, כעת נצרכת לעזרה וסייעו מתידיים.

גם במהלך תקופה קשה ומיסרת זו אשר מטבע הדברים כרוכה בביטול תורה לרוב, השכיל ר' צבי להבין, כי ה' הטוב ומטיב עם זה ששלח לו נסיונות אלו, וחלילה לו מלבעט בהם, אך יחד עם זאת הסיק כי אין שום קשר ושייכות לבי הבנה בסיסית זו שה' עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, לבין מחויבותו ונסיונו האישי בזמנים הללו, שבכל העתות והזמנים בהם יכול הוא

לעסוק בתורה, אין לו שום פטור, ואדרבה, עומדת בפניו הזדמנות מיוחדת לגדול ולהתעלות מתוך קפצה זו של תורה מתוך הדחק ויסורים, להמשיך להיות שקוע בתורה בכל עת, ועל כן, בכל פעם שנודמן לפניו שעה קלה פנויה, מיהר ר' צבי לנצלה לעסוק התורה ועמלה, כאשר ר' צבי ברח מקשיים הישר לתוככי הסוגיה האהובה והמוכרת לו מימיה, וכאשר נצרך והוכרח לעסוק בצרכי הבית, היה זה כפסקה חלקית משק התורה ללימודה, כשזוכה לעשות את תורתו קבע ובערואיות גמורה את שאר עסקיו ומלאכתו.

השתיים האחרונות בתוככי נסיון העוני והיסורים, הכבידו על ר' צבי עד מאוד, שכן במהלכם נאלץ להפסיד רבות מזמניו לתלמודו, ובמצויאתו הקיימת, הגם שהתפלל על כך פעמים רבות בכל יום בתפילה ותחינה לפני ה', לא ראה אפשרות טבעית סבירה לשינוי המצב והצרות לקדמותו, ולא בדיקו להיפך, מצב הרעייה ומחלתה הכבידו, ועמהם גם התרבה העיסוק במחלה והעזרה והסיוע הנדרש יחד עם שלל מטלות הבית, ויחד עמהם גם החובות הכספיים הרבים שהשתרגו עליו בעקבותיהם.

*

במצויאת כואבת זו, האפשרות להעמיד את הבית הגדול הזה חזרה על תילו, והיכולת לשוב לשקוד על התורה כממיים מימיה, היה לחום רחוק וקשה ליימוש, אך למרות הכל התאמר ר' צבי לבל ליפול ברוחו, ולזכור ולדעת שההל הוא מאת ה' אבינו שבשמים האהוב אותו וחפץ בטובתו, ומבקש להעבירו גם במסלול זה של עבודת ה' מתוך יסורים ועוני, ובו לגדול ולאמצו, ובכל עת מצאו ניסה ר' צבי למצוא אומנם בהם יוכל לחזור לתלמודו ולשקוד על התורה ולעמלה בה, ובכך רב החזיק את עצמו גם כאשר הזדמנויות אלו התרחקו אחד מרעהו, ואף כאשר גם התקצרו בזמניהם, וכמעט לא היו לו זמנים שאלו בהם התאפשר לו לרבות מכל צדוהו וקשיו וללכת אל בית ה' לעסוק בתורה, ולשקוט בתוככי סוגיה סבוכה ולעמול בה, ולהרגיש המאושר עלי אדמות.

הקשיים שהלכו והתעצמו, במיוחד עול החובות הכבד וסדר 'גילול' שהיה כרוך במן רב בכל יום, כמעט והכריעו את ר' צבי במצבו ובנסיבותיו זה, ועד שכמעט כרע וקס. המציאות המרה שכמעט ואינו יכול לתדלק את נפשו בעסק התורה ועמלה כימים ימימה, יחד עם הידיעה הכואבת שאין לו כמעט לחם לפי הטף מרוב החובות המעיקים, שבאו בתוספת על חסר האפשרות לפרוץ את חובותיו להבדים וידידים קרובים ועמדו לו בשעת דחקו וכעת נאלץ להשיב את פניהם ריקם בבושה נוראה, ועל כולה מצבה הרפואי של הרעייה שהצריך תוספת מעות מרובות כאלה היו ביישג ידו על לא בתוספת מאמץ, כל אלו גם יחד הביאו את ר' צבי למצב קשה ממשווא, המעירב את הדעת המושגת את החיות, וחלילה לעול להביא לפניהם ולשברו שלעדי עצירתו, היה לו מעט פעמים אצל משפחות עם התמדדות דומה, שגור בעקבותיו יריסוק של כל המשפחה, ה'.

האור בקצה המנורה החשוכה, היה מפגש שאורגן עבורו עם בעריש אחד מהקטנים הידועים שידיו רב לו בסיוע לכללי למשפחות בהם אחד מההורים חולה, שכפי המסופר אודותיו, עזר לרבים מהם לצאת מאפילת החובות המכבידים לאורה של חיים תקנים מבחינה כלכלית, וזאת על ידי קשרים רבים בכל מיני מקומות מתאימים, ועל כולה בסיוע נדיב מהיהודים צדיקים אשר מסרו בידיהם את מעותיהם באמונה, שיעשה בהם מצוות לרוב.

במהלך המפגש הקטנים בעריש לדברי ר' צבי על אופני כלכלת המשפחה טרם החולי שפקד את הרעייה, וכיצד מתמודדים עם החולי ומגוון הקשיים בעקבותיהם וכפי שעברו בשנים האחרונות, ותוך כדי הקשה רשם לעצמו את הסכומים הנדרשים עבור שיקום המשפחה, הן בצרכים החורשיים לטיפול ברעייה החולה וההוצאות הנדרשות לצרכי הבית והילדים, וגם בחובות הגדולים המכבידים שנוצרו בתקופת החולי המתמשך, וחישב לעצמו את האפשרויות לעזרה ולקיומה בתקופת הבית על תילו.

הנהגתו בעריש וראגונו במקרים כגון אלו, שמלבד 'עזרה האשונה' של שליחת ארגוני מזון באופן מיידי שיהיה בבית מה לאכול, מסיבות מסוימות לא עזרו וסייעו בנתינת מעות ללא בדיקת המציאות לשמירה ומציאת פתרונות לקיומו של הבית לטווח הרחוק, ועל כן, העזרה הגדולה והעצומה בנתינת והענקת סכומי ענק לשיקום הבית, הייתה מותנית בכך שראש המשפחה הבריא, הטח שכם ומבחינתו התאמץ להעלות את געלתו הכלכלית על דרך המלך, לפי הכללים שקבעו וישרו בעיניהם, וחזו לעבוד באופן סביר כפי שהמצב מאפשר, שפעמים רבות המעות שקיבל תמורת עבודתו כלל לא היו משתלמים עבורו לצאת לעסוק בה, אלא העזרה החודשית לאורך ימים שהגיעו גם לעשרות מונים ממנה, הייתה הדרבון והכח לעשות כפי עצותיהם הטובות והזדרכת הרצופה והתמידית.

אילו השכיל בעריש באותה שעה להבין את ההזדמנות שה' הביא לפתחו, כאשר יתכן וזכה לקט שכבר על מצותיו הרבים שאסף וכינס לעצמו במהלך שנות עסקנותו, בבחינת 'שכר מצוה מצוה', או שהוא מגדר הפירות שאדם אוכל בעולם הזה מקיום מצוות מילות חסדים שיעוסק בהם רבות במשך שנים, מלבד שכן הקיימת לעולם הבא, הרי שהיה קופץ על המציאה הגשרה שבקראתה בפניו, להיות בכלל 'ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת', להיות חכם הלב שיקיים 'הכנסת ספר תורה', לעזור ולסייע לר' צבי שיוכל לשוב לבית ה' לשקוד על התורה והעבודה, הן בגיוס עזרה קבועה לרעייה החולה, והן בהסרת עול החובות המכביד, ובכך היה בעריש זוכה במצוה שאין דוגמתה, שכל שנות עסקנותו היו כדאיים עבורו.

*

מסיבות שונות איבד בעריש את הזדמנות חייו לזכות בפיס זה שה' זימן בפניו להשיב ספר תורה מקודש זה אל בית ה', ועל כן גם

בסיפור עצוב זה פעל בעריש כדרכו בכל שיקום של בית ומשפחה, שחישב את האפשרויות העומדות בפניו הן מבחינת מציאו הזכויות ממשיות בשל מצב הרעייה והבית, והן את הדרכים בהם יוכל ר' צבי לעסוק להביא טרף לביתו, ולאחר עבודה רבה ומאומצת של התאמת האפשרויות הקיימות לסגנונו וטבעו ויכולתו של המדובר, הציע לר' צבי עבודה הנחשבת בעיניו 'לעבודת קודש' המתאמת למעלתו הרוחנית, לשמש 'למישגי כשרות', כאשר הדברים נכונים בשורשם ביחס לרוב העבודות השוק, שמשגיח כשרות נחשב 'לעבודת קודש', שעוסק בשמירת הכשרות והכלל ישראל ממאלכות אסורות, שהוא דבר גדול מאוד. אך וכלל אין בתואר זה שמץ אמת ביחס ל'עבודת קודש הקדשים', לאורחותיו ומעשיו של ר' צבי עדי לאותה עת, שרק על התורה ועמלה בכל וישועה, שהעיסוק בכשרות, למרות רוב המעלות שיש בה, נחשבת כנגדה כירידה בקודש ואף כחולין, וכביטול תורה כאשר מצוות שאפשר לעשותם על ידי אחרים, והפסד עצום לכל כלל ישראל שאיבדו את הזכויות העצומות שיעמדו להם מחמת רוב תורתו ועומקו עמלו בלימודו ועוצום יגיעו בו.

ברירות רבות לא היו לר' צבי, שכן במציאות הקיימת בה הוכרח לקבל את עזרת העסקנים כדי לשרוד ורענית ונפשית ואף כלכלית, הוצרך לעשות כפי שהדריכוהו העסקנים, וזאת על פי הוראות רבו, ובכך כבד נאלץ לעזוב את בית המדרש האהוב עליו שהיה משכנו כל היום, ולצאת להיות במפעל לפקח בו על הנעשה, כאשר ברור לכל, כי מלבד עצם הפסד היכולת לעסוק בתורה בהיכלי התורה עם מבחר האנשים, אותם יקרים ואהובים, עמלי התורה ושקדניה, כעת לעצרו הרב נצרך להיות שעות רבות בכל יום באריות החולין השוררת במפעל, ואף כללה התעסקות עם העובדים שרובם ככולם אינם בני ברית, ואף המעטים שהינם מזרע קודק, חלקם מעשייהם ריחוקו אותם מאבינו שבשמים, וכל אורח חייהם וסגנון דיבוריהם והתעסקותם הינה רחוקה לחלוטין מהאווירה והסביבה בה זכה להיות כל חייו עד הזמן הזה.

בעקבות עבודתו זו של ר' צבי כמשיגי כשרות, ארגונו של בעריש עמד ליימנו שמתכנן בו ובמשפחתו ביד נדיבה, עזרה רבה לכל צרכיהם, ובפרעונות חודשיים של חובותיו מלבד סידורם באופן שהשיב לו את הדעת שמעט אבדה ממנו בצוק העתים של הקשיים והנסיבות, כך שמחודש לחדש מצבו הכלכלי הלך והשתפר, וכבר החל לחשוב על היום שאחרי, בו יוכל לעזוב את עבודתו זו ולשוב למקום שליבו חפץ, שזיכה להשגת חלומו לחזור לימי קדם, לשאלתו ובקשתו האחת של דוד המלך ע"ה (תהלים ז' ד'): "...שְׁבִינִי בְּבֵית ה' קָל יָמֵי חַיִּי לַחַיִּוֹת נְגֻעִים ה' וְלִבְרָךְ בְּהִיָּלוֹתִי".

בחסד ה' על ר' צבי ומשפחתו, חלה תפנית גדולה במצבה הרפואי של הרעייה, וזאת בעקבות הצלחתו של סיפור רפואי חדשני, ומציאתו משמחת זו הורמה כוחות רבים לו לטוב ולכל בני המשפחה לראות את האופק של הישועה המתקרבת ובאה, וזכות זאת לאזור חיל ולהמשיך במסע הארוך של שיקום הבית מבחינה כלכלית, ולקוות לישועת ה' כחרף עין, שבקורבו משם יתבשרו על רפואתה הלישמה, יחד עם כל שאר חולי ישראל, ושוב ישמע בביהם קול התורה ועמלה, ויוכלו לראות את אביהם היקר בשקידתו ורוב עמלו ובאווירה המיוחדת והמרוממת שמקרון על ידי זה לכל בני המשפחה.

*

עבודתו של ר' צבי בהשגחה, נמשכה שעות רבות בכל יום. בכל אותם שעות היוה הארבות בהם הסתובב ברחבי המפעל להשיג שם כפי שהורו לו רבני ומפקחי מערכת השרות, פיו המשיך להגות באימה בדברי התורה הקדושה בלימוד משניות, כפי שכבר הורגל בהם מקטנותו שבינונם בעל פה, והגם שבכך זכה לקדש את עצמו שעוסק בתורה בכל עת, כלל לא קרב הדבר אל רמת לימודו ידע אותה עת ששקיעה בשקיעות מחולטת בעומק היינו, דבר שנבצר ממנו בשעת עבודתו, בה צריך להיות עירני לנעשה סביבו ולשים לב לכל פרט העלול לגלות על תקלה כשאותיה או אפילו נסיון של מעשה מרמה וכזב של עירוב והכנסת מצורים שאינם כשרים וחלילה להכשיל את הציבור, שאם חלילה 'יחמיר' יעוסק בתורה מתוך שקיעות רבה, מלבד מה שגודל הוא את ממונו בעליו, גוף הכשרות המעסיק אותו, עוד יזכה בעבור זה לחלק ושותפות בכל הממשלות העלולות לבוא מחמת כך.

מלבד התמדדותו של ר' צבי גם במהלך עבודתו כפי שהתאפשר, בכל יום היה משכים קום לעסוק בתורה קודם התפילה, כדי שייציאתו זו המוכרכת לעבודתו תהיה רק לאחר שהזאז את נפשו בארוחת ברוך תורנית של עסק ועמל התורה, כאהבתו מימיה. כך גם נהג בסיומו של יום העבודה הארוך, שככל שהמצב בבית התאפשר, היה שב אל בית היין, למקום אשר אהבה נפשו, לשקוד על התורה וימלה עד מציאו כוחותיו וההכרח להעלות על יצועו ליום נוסף של עבודת ה'.

הנהגותיו הטובות הללו של ר' צבי לניצול כל רגע לעסוק התורה ועמלה, ככל שהתאפשר בפניו, הביאו כי מצא לעצמו פינה צדית במפעל, בו היה יושב בשעות שקותיו בעבודתו, ותחת המנוחה והפטפט כפי שמקובל בין עובדים, ניצל את אותה עת קצרה במלואה לעסוק הטוב ביותר, לעסוק בדברי תורה, להיות שקוע בתורה ועמלה, ולזכות לאושר הממלא את חדרי ליבו ונותנת לו כח וזעזע להתחיל להמשיך לעמוד בנסיבות הרבים של הביא לו שיתעלה ויתנוסס על ידם.

כשעבדו הימים בהם המשיך ר' צבי בעבודת הפיקוח הכשרות וההשגחה על היצור במפעל לעשותה על הצד הטוב, עם הזמן החכים בעסק זה והתנסה יותר ויותר בחלק הטכני והמעשי על עבודת קודש של דאגה לכשרות למינוע מכשול, במיוחד בשל רצונו להפצו לעסוק בתורה בכל רגע פנוי, עשה מלאכתו נאמנה ולא נסחף להתחבר עם העובדים והמנהלים, דבר הגורם להרדמת חוש הביקורת והבקשה אחר מציאת חסרונות ובעיות

סיפור ושאלה בציוד?

המשך מעמוד הקודם

כשרותיות, מה שנצרך ביותר ממשגיח כשרות העושה עבודתו נאמנה. **רבי** ומפקחי מערכת הכשרות הבחינו במעלותיו הנוספות, ומיד זכרו ופסקו העבירי אותו למקום אחר בו נזקקו למשגיח מלטה, וזכה ר' צבי כ"ה עמו, וכפי הנראה בזכות תפילות ומעשיו הטובים וזכות עמל התורה בו עוסק בכל יום, כחוש כי מלווה הוא בשיעור דשמיא מיוחדת לעלות על יקנות מסוימות העלויות לגרום להורדת רמת הכשרות וההידור, ומעמיק גם התגלגל על ידו תגלות מעניינות של כשרות והנאה של בעלי המפעלים להכניס מוצרים שאינם כשרים דרך כל מיני התחמיות, ובתשומת לבו לדבר, מנע תקלה ומכשול גדול לכל בית ישראל.

במוצאי שמחת תורה של שנת תשפ"ו, לאחר שהחלה להתפשט השמועה הקשה והמעציבה על הטבח הנוראי שאירע בביצומו של היום הקודש, ויחד עם זאת פרצה המחלמה בדורם במלא עוזה, הבינו מערכת הכשרות כי עומדים המה בפני זלימות כשרותיות רבות, מה יעשו עם כל המפעלים הרבים הממוקמים באזור הקרוב אל החללים, במקום המועד לפרורנות של טיולי מות הנשלחים מאת האויבים והשונאים, אל מקומות מושבותיהם של בית ישראל.

הימים הראשונים שהתאפיינו בלוחמה בטרור, בכל המחבלים שעדיין היו פזורים בכמה וכמה ישובים באזור, וכן באלו שהמשיכו להכנס לארץ ולנסות לפגוע ביהודים, הביא להשבת המפעלים במקומות רבים, במיוחד שגוייסו מאות אלפי צעירים יהודים שחלקם הגדול המה עובדי כפיים העובדים במפעלים ברחבי הארץ, ובלעדיהם אין אפשרות של עבודה הייצור. מה גם שבמפעלים רבים עיקר העובדים המה ישמעאליים הבאים בכל יום מעבר לגבולות, ובמצאיות המחלמה נעצה כניסת פועלים ישמעאליים, כפי שהוא עד היום, ובעקבות זאת שונו סדרי העבודה במפעלים רבים, שחלקם עד היום מתקשה להתגבר על השיבושים בעבודות וחזרה מלאה לשגרת עבודה.

במהלך השבועות הללו הועבר ר' צבי ממפעל למפעל כמה פעמים, וזאת לפי הבנתו של רבינו ומפקחי מערכת הכשרות, ושזכרו ליתן מענה כשרותי במצבים הידניים והמשתנים מיום ליום ופעמים גם משעה לשעה, גם בהתמודדות עם חסרונם של משגיחים רבים מותביהם הדורם שאימת המחלמה גרמה להם ליהפך לפליטים מה ומשפתחם באריחתם למרכז או לכל מיני ישובים קטנים ושקטים, ובנסיבות הקיימות שהמה ומשפתחם נמצאים במצב קשה בלא מקום מסודר ללינה ולשהיה, התקשו לערובם ולנסוע לעבודת הפיקוח וההשגחה, כך שחסרון המשגיחים יחד עם האיומים הבטחוניים הצריך יכולת תמרון מיוחדת של המערכת הפיקוח על כל המפעלים וכן אספקת פירות וירקות וכל המערך הכשרותי הקיים שאם גם בעתות רגיעה ושגרה זקוקים לסייעתא דשמיא מיוחדת שהכל יעשה על הצד הטוב ביותר בלא תקלות, ועל אחת כמה וכמה בימים אלה, בעקבות המצב הקשה השורר בארץ הקודש.

אחד מבניית כשרותיות עמהם הוצרכו משגיחי הכשרות להתמודד, היה בצורך להיות קשובים ברמה מסוימת לטילים, שכן המציאות היא כי קשה מאוד להשביט מערך ייצור בכל עת בו נשמעת לילת האזעקה במקום, שכן ברוב המפעלים הייצור נעשה במערך של שלבי, ויצירתו באמצע עלולה לגרום לנזקים רבים ועצומים, שלכן התוצרת הנמצאת על הולכת לטווח, ועל כן, במפעלים רבים למרות היותם במבנים שאינם מוגנים כנגד נפילות טילים או צמצורים, בכל זאת, גם בשעת אזעקה הנחלים הם כי העבודה נמשכת כרגיל, ולמעט כמה עשרות שניות שבהם קיים עיקר החשש ל'נפילה' בהם העובדים נשכים על הארץ בסמוך למקום עומדם ומגינים בידיהם על ראשם, נעבור רגעיי איהם אלו בהם בדרך כלל נשמע הפיצוץ של היירוט או הנפילה, העובדים אינם נושמים את מותם, אלא ממשכים לעבוד בה כרגיל, כאשר שומרי התורה והמצוות שביניהם משכילים לצלל רגעים אלו לתפילה מתוך צרה, שמלבד עצם המצוה החיובי בזה, היא גם עניינת ומקובלת יותר לפני ה'.

בערבו של יום קיבו ר' צבי את הבקשה כי למחרת ילך לפקח ולהשגיח במפעל אחר, וזאת עקב פציעתו של המשגיח המקומי, אשר אמש במסגרת תפקידו הוצרך לעלות על סולם במפעל, ומסיבה שאינה ברורה מעד ממנו ונפצע ומואשפ בבית החולים. היותו ר' צבי נדיק לעשות את מלאכתו נאמנה בהשגחה על המפעל בו נדרש להגיע למחרת, כדרכו בקודש לעשות את ביסודיות ועל הצד הטוב ביותר, למשגיח המקומי הפצוע, ולאחר ששאל בשלומו, התעניין על נקודות התורפה הקיימות במפעל, היכן צריך לשים לב יותר, ועל מה להתבונן ולפצוק.

במהלך שיחתם הטלפונית נודע לר' צבי, כי המשגיח הפצוע אינו ותיק במלאכתו במקום, שזוה רק כמה שבועותיו בו עובד שם, ובא להחליף את קודמו, שאף לו אירעה חבלת בלתי מוסברת ומובנת במהלך ההשגחה, כשמוע את הדברים חשש ר' צבי כי אולי בעלי המקום או העובדי עויינים את משגיחי הכשרות ומבקשים לפגוע בהם, אך כשהשמיע את חששותיו בפני המשגיח הפצוע, השיבו בדברי הרגעה, כי מדובר בבעל תפול משלנו, יהידי חרד לדבר ה', ואף רוב העובדים הינם שומרי מצוות, והלה מרוב

אהבתו וחביבתו למצוות, בנה במפעל 'בית נכסט' בו מתפללים העובדים ואף משתתפים בשיעור תורה בכל יום. אלא שלאחרונה היו במפעל כמה מאורעות שלא נמצא קשר ביניהם, אחד מהם הוא פציעתו של המשגיח הקודם באופן פתאומי וחסר הבה. **כדי** שהוא לא יהיה המשגיח השלישי שנפצע במפעל באופן בלתי מובן, פנה ר' צבי למשגיח הראשון ושאלו אודות פציעתו, והאם היו בעבר במפעל עוד מאורעות פתאומיים ונעלמים. המשגיח ניסה לפשפש בזכרונו, ולאחר מאמץ רב נזכר, כי פעם שמע אודות מאורע שהיה בו לפני כמה עשרות שנים, עוד בימי הבעלות הקודמת על המקום, וכמדומה לו כי באותה עת המפעל עדיין לא היה מפוקח כשרותית על יום, שבאחד הימים פרצה בו שריפה שהביאה לפגיעה בכמה עובדים, חלקם נצרכו לפינוי לבית החולים בעקבות שאיפת יעשן. יחד עם זאת סיפרו לו, כי בעקבות מאורע זה שהיה בסמיכות למאורע אחר חסר כל קשר אליו, אך גם בו נפגעו כמה מהפועלים, תקפה חרדה את הפועלים, שדבקו גם במנהלים, וכאשר שאלו את אחד הצעדיקים מה יעשו, השיבים כי יבדקו את המזוזה במפעל, ואכן ערכו בדיקה כדבריו, ובמהלכה התברר כי כל המזוזות כשרות ומטהרות, ומאז נחה המנוחה במפעל הרוחות נרגעו.

ארגעת המאורעות שהיה במפעל במשך קרוב ליובל שנים, לא הוכיחו על קשר ושייכות ביניהם, במיוחד ששנים מהם היו בזמני בעלים אחד והשניים האחרים בזמני בעלים השני, ובוודאי שלא מחשבים את המפעל כמקום סכנה, ולכן אין שום חשש ומקום לדאגה. אך בכל בדי ל להיות רגוע למרי בעבודת הקדש של ההשגחה, וגם שלובו יוכל להיות שקוע בתורה ועמלה בכל הזמנים שאפשרי בינות לעבודה, חשב ר' צבי כי עליו למצוא לעצמו איזה שהיא מצוה מיוחדת שתהיה עבורו כסגולה מיוחדת ומגינה לבל יאונה לו כל רע בעבודתו במפעל.

בעוד ר' צבי מחשב באיזה מצוה יבחר להתחוק בה במיוחד במהלך ימי עבודתו במפעל, אינה ה' לרעינו את דברי הגמרא (ברכות מ"ז ב"א): "ואמר רבי יהושע בן לוי, לעולם ישכים אדם לבית הכנסת כדי שיזכה וימנה עם עשרה הראשונים, שאפילו מאה באים אחריו... ותניין לו שכן כנגד כולם". ובעקבות כך החליט ללבוש להתחוק במצות עשרה הראשונים, להקדים לבוא לתפילה ולזכות להיות מהעשרה ראשונים, אשר מלבד עצם המצוה ומעלתה, הדבר עזר ומסייע להפנים לתוככי הלב את מלת התפילה ושיבותה, ותצאנה מכך גם התפילה משתבחת ומתפלאים אותה טוב יותר. **זאת** ועוד הזכיר ר' צבי לעצמו, את דברי המעניין יום טוב' (הראש"ש (ברכות פ"א ס' ד' אות י'), המביא שיטות קדמוניות שזכות על עשרת הראשונים שוה, ומוסיף, כי נראה לו, דודאי כל הקודם היה זכה יותר, שכל אחד נוסף שכן נגד לו אלו שבאו אחריו, אפילו מאותם אלו מתוך העשרה הראשונים שבאו אחריו, ועל כן חישב דרכיו כיצד יוכל לזכות להיות מבין ראשוני עשרת הראשונים, וכך יזכה לשמירה גדולה מכל דבר רע ומכל מיני פורעניות.

יום ההשגחה הראשון עבר על ר' צבי באופן הנעלה ביותר, לראשונה בעבודתו היה בעל היום בעיקר בינות ליהודים שומרי תורה ומצוות, אשר מלבד עצם הסביבה הנעימה יותר, לא הוצרך להתעמת כל הזמן עם ההנהלה והעובדים למנוע מהם כל מיני פעולות שאינן עולות בקנה אחד עם הוראות הכשרות, שכן ההנהלה והעובדים כולם חפצו הכשרות ושמרו באופן הטוב ביותר, וגם כאשר היו לו אי אלו הערות, הם התקבלו בכבוד ובהבנה. בעקבות כך, גם אותם מעט פורקי העול שעבדו שם הקשיחו בחדתם, וגם הם הערלים וקוסקים יותר בעבודות הפנייות השקטות הנדרשות, וגם זרמו באותו מהלך.

בהפסקת הצהריים התקיימה תפילת מנחה בבית הכנסת שבמפעל, ולאחריה אמרו שני פרקי תהלים לזכות אחינו כל בית ישראל, שכנינו התרגשות ומתפללים מאמירתם שהיתה בכוננה רבה, הגם שבאותה העת חלק המעלה מתחמשים יום מתחילה המחלמה בהם אומרים אותם ומבחינה מסויימת כבר הורגלו באמירתם ומתקשים לעורר את הלב באותה שעה. ר' צבי התפעל מאוד מזכות התפילה והחשבת התהלים, ולאחר מכן נודע לו כי הוא באופן אחד הפועלים הדואג להזכיר לכולם כל יום את רוב החסדים הבלתי טבעיים שה' גומל עמנו בכל עת וזמן, ומעורר את כולם להתחוק באמירת התהלים שזכותם יזכיקו לנסים גדולים ועצומים.

לאחר התפילה והתהלים התכבד ר' צבי לומר 'דבר הלכה' משך דקותיים, לפני מסירת השיעור שהוא גם חלק מתפקיד המשגיח כשרות. בחסד ה' התעורר ר' צבי לשפת או לצבור בתחושותיו על הוצרך בשגויה, מבלי להזכיר את החשש במקום, אלא רק באופן כללי מחמת מצב המחלמה הקיים, ועל כן הציע להם לקבל על עצמנו קבלה קטנה וקלה, להקדים להגיע לתפילה כדקותיים קודם עת תחילת התפילה, ובמיוחד במנין נפלא זה בו ישנם כשמונה עשרה מתפללים, הרי ככל שיקדימו להגיע דקותיים, למעלה ממחציתם יזכו להיות מעשרה ראשונים שמעלתם גדולה הרבה מאוד.

רבותיו ועמד עמדם שהיה אחד הפועלים והכריז על דעת עצמו, הרי בכל ערב בסיום העבודה בשעה שש מתקיים כאן בבית הכנסת תפילת ערבית בשעה שש וחמשה, בו נקבל על עצמינו היום להתאמץ למהר עם סיום העבודה ומיד לצאת מאולם העבודה

אזכור אב בני המשפחה לייחוד הפרשה עם פרש"י.

ולהגיע הנה לתפילה, וזכות זו תעמוד לכולנו להנצל מכל דבר רע ומכל מיני משחית ופורענות. הנעימות והאהבה והאהבה ששררה בין הפועלים, הביאה לכך שכולם קיבלו את דבריו והסכימו עמו. **מאוחר** יותר הבין ר' צבי את הקבלה הגדולה שיש בכך, היות ובסיום יום העבודה היתה לאהם תאוה מיוחדת להשאר עוד כמה דקות באולם העבודה, לשתות מעט קודם התפילה ולהתקשר לבית או לשוחח ביניהם, הגם שכולם ידעו כי בעקבות כך עלולים להפסיד את ה'ברכה' ופעמים גם יותר. במיוחד שכל אחד קיוה שכולם נמצאים תאן, כך שאינם מפסידים את תחילת התפילה, שאי אפשר להחליף את התפילה מבלעדי שיעורו העשרה הראשונים.

עם סיום העבודה בשעה שש בדיוק, החלו העובדים להזדרז ולהגיע לבית הכנסת לתפילת מעריב לכבוד ה' ותפילתו, וכארבע דקות אחר השעה שש, כדקה תמימה קודם עת וזמן תחילת התפילה כבר היו במקום למעלה מחמשה עשר מתפללים, כך שחסרו רק ששפי הנראה מתעכבים עוד רגע קט. האזעקה שנשמעה באותה עת לא הפחידה יותר מאשר יזעקות וזעקות שהיו בעבר ולא אירע ממחמתם דבר, במיוחד שהיו באותה עת בתוככי בית הכנסת, ועל כן התפללו לה' מדין תפילת בשעת צרה, בלא לעלות על הדעת את הצרה המתעופפת לעברם.

שניות ספורות לאחר מכן הגיעו השניים האחרונים אל עבר בית הכנסת, וברגע בו עמדו בפתחו, לפתע נשמעה שריקה מאיימת של טיל במעוף, ומיד לאחוריו פיצוץ אדיר וקולות שבר וניתוץ וכל מיני המומא ועשן ואבק. בתחילה חשבו כולם כי הטיל פגע בתוככי בית הכנסת, במיוחד שחמתם הדהף העצום כל המתפללים נפלו ארצה, אך לאחר כמה רגעים הבינו כי כל מה שחוו היה רק הגרוגרות של הפיצוץ והרגשת הדהף מפגיעה קרובה.

כחלוף עוד כמה רגעים ארוכים ומפחידים ראו כולם את אהבת ה' המרובה לה זכו, כאשר בזכות חיזוק המיוחד שלהם להקדים לבוא לתפילה, ה' עשה להם נס ופלא מהמימים. הטיל שמערכת היירוט החטיאה, פגע בפגיעה ישירה במפעל, בחדירתו לתוככי אולם העבודה והתפוצצותו במקום, כך נודי זועמת הירס וחורבן מוחלטים, באופן שאילו היו בו הפועלים כדרכם בכל יום בשעה זו, היתה עבודה רבה לאנשי ההצלה, וכפי הנראה גם לאנשי החברא קדישא.

אחרי רגעי התדהמה הראשונים, ניגשו כולם לרבי צבי, והודו לו מעומק לבבם על שבעצתו הטובה היום לאחר תפילת מנחה, הצילם ממוות לחיים ורפיעה קשה לחיים שמחים ומאושרים. ואמרו לו כי כעת יודעים המה כי הוא 'רבי צבי הצדיק', ובוודאי ידעו ברוח הקודש על האסון שהיה עתיד להיות להם, ולכן התפללה עליהם ונתן את העצה שבה ניצלו, והוסיפו כי מבקשים הם ממנו שיתן להם ברכה והבטחה על המשך הצלתם מכל דבר רע במהלך המחלמה ואף לאחריה, והם וכל בני ביתם.

ר' צבי השיבים, כי עלינו להודות לעלמם היקר שעורר את כולנו לקבל על עצמנו התחזקות זו, ולהתמיד בה לאורך ימים ושנים, להקדים להגיע לתפילה כמה דקות קודם עת תחילתה, ועוד יותר טוב אם גם נוכל להיות מעשי עשרה הראשונים, ובכך נוזכה לישועות רבות ורוב ברכות ובעיקר לתפילות מרוממות ולקשר טוב יותר עם אבינו בששמים, וזאת מלבד השכר הנצחי שישמר לנו לעולם שכולו טוב ולנצח נצחים.

ציבור קדושו! פנה ר' צבי אל עבר כל הציבור שעמד להתחיל בעבודת ערבית, כעת ר' צבי לא חסר הגדול והעצום שהיה לנו, עלינו להודות לה' בתפילה מיוחדת ומרוממת מתוך כוונה רבה, ועל כן נתאמץ, כל אחד כפי יכלותו, להתפלל בתפילה זו כדעת וכראוי וכעומד בפני המלך בכוננה רבה, ולהוסיף כוונה בעבודת הנוראות שמבקשים בכל יום בברכת השכיבו: "...והגן בְּעֵדוֹתָי וְהִסֵּר מִעֵלְיוֹ אוֹיֵב דָּבָר וְחָבְךָ וְרַעְבְּךָ וְיָגוֹן... וְשִׁמְרוּ אֲצַנְתּוֹ וּבְאֲזָנוֹ לְחַיִּים וְלְשִׁלּוֹם מִמֶּנָּה וְעַד עוֹלָם", ויהי רצון שזוכה להמשך שמירה מיוחדת זו מאת אבינו בששמים, יחד עם בני בית ישראל.

לאחר התפילה המרוממת בה הרגישו כולם קרובים יותר לה', סבבו המתפללים את ר' צבי וביקשו את קרבתו ועצתו. באותה עת פנה אליו עמרם בקשה, שילמד אותם סתרי תורה כיצד הגיע לעצתו זו שהצילה אותם מפגיעה קשה אף ממות, הוא הוא מלימוד הזהר הקדוש, או מכתבי האר"י, שכן גם הוא חפץ לדעת סתרי תורה אלו, ולפעול על ידם גדולות ונצורות. יקירי, השיבו ר' צבי, דברי אלו לא ידעית על פי 'הנסתר' אלא על פי 'הנגלה', וזאת על ידי קיום הדין כידא ה', שכפי שנספק בשולחן ערוך (אורח"ח סי' רפ"ה ס"א ו"ס"ב), שחייב אדם להשלים פרשיות עם הציבור שניהם, שלומד ואחד תרגום או פירוש רש"י, וירא פירוש יוצא די, שניהם, שלומד הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום פירוש רש"י, ואכן זו עצה טובה ומצויינת לכל אחד לקבל על עצמו לנהוג בהלכה זו כידא ה', ללמוד את הפרשה שנים מקרא עם תרגום ועם פירוש רש"י, ובוטחון שכעבור כמה שבועות בהם תחושו בשמחת התורה ובאשר לומדיה, לא בנינו כיצד הסדרתם בלעדי זאת כל השנים, וזאת מלבד הפנינים הרבים שתרויחו במהלך הלימוד, וגם תוכלו לצמוח את מקורי הטהרה מהיכן הגעית למסקנתך זאת.

מנין פרשתינו עפרש"י הגיע ר' צבי למסקנתו זו?

תשובה ל"סיפור ושאלה בציוד" מהגיליון הקודם
בתשובה לשאלה, מנין פרשתינו עפרש"י ימצא ר' גרשון את המקור לרעינו של אביו, שכאשר קיבל מתנה מאורחו, שישוק עי כמה הלה השקיע בהשגת המנתה, ועל פי זה יעריך את קבלתה, ולא ידוק לפי ערכה הכספי של המנתה. ר' גרשון ימצא את המקור לרעינו של אביו, וזאת מדברי רש"י ל"ג י"א, ע"פ: "קח נא את ברכתך אשר הבאת לך בן חנני אלהים וכן ילי כל ל' ויצר בו ויחש", ובאר רש"י: "אשר הבאת לך. לא טרחת בה, ואני יגעתי להגיעה עד שבאה לידך". מבואר בדברי רש"י, כי יעקב שיבח את מנתתו מחמת יגיעתו להשיגה ולהביאו אצלה, ומלאו לר' גרשון את המקור לרעינו של ר' דינאל אביו, כי יש לברר את מידת ההשקעה בהשגת המנתה שניתנה לה, ולא ידוק את הסכום שהושקע בקניינה, שלפי רוב ההשקעה והמחשבה בהשגתה, כך ישנה תוספת סיבה להכיר טובה על המנתה ומה שהיה כרוך בהשגתה.